

بررسی روند رشد ماهانه شاخص کل قیمت نشان می‌دهد که بیشترین بازده ماهانه بورس در مهر ماه با رشد شاخص به میزان ۱۸/۳ درصد رخ داد. بجز در ماه‌های دی، بهمن و اسفند، در سایر ماه‌های سال ۱۳۹۲ بازده ماهانه سرمایه‌گذاری در بورس رشد مثبت داشت. بررسی روند رشد ماهانه شاخص مالی طی سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که بیشترین بازدهی در تیر ماه به میزان ۲۲/۱ درصد و بیشترین افت شاخص مالی در دی ماه به میزان ۸/۰- درصد حاصل شد.

بیشترین بازدهی ماهانه شاخص صنعت در مهر ماه و به میزان ۲۱/۲ درصد بود. در سایر ماه‌های سال نیز بجز دی، بهمن، و اسفند، شاخص صنعت رشد ماهانه مثبت داشت. بیشترین افت شاخص صنعت در اسفند ماه به میزان ۳/۵- درصد بود.

شورای عالی بورس و اوراق بهادار و سازمان بورس و اوراق بهادار مجموعه‌ای از ضوابط و دستورالعمل‌ها را در سال ۱۳۹۲ به شرح ذیل تدوین و تصویب کردند^(۱):

- دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران
- دستورالعمل انضباطی نهادهای مالی غیر کارگزار
- کارمزدهای بازار فرعی بورس کالای ایران

در سال ۱۳۹۲، شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران از ۳۸۰۴۰/۸ واحد در ابتدای سال به ۸۹۵۰۰/۶ واحد در پانزدهم دی ماه رسید که نسبت به پایان سال ۱۳۹۱ به میزان ۱۳۵/۳ درصد افزایش داشت. در تاریخ مذکور، قیمت اکثر سهام شرکت‌های بورسی به حداکثر خود رسید و نسبت قیمت به درآمد انتظاری (P/E) کل بورس که در پایان سال ۱۳۹۱ برابر ۵/۴ مرتبه بود، تا پایان دی ماه به ۷/۶ مرتبه افزایش یافت. پس از این تاریخ، شاخص‌های بورس با روند نزولی همراه بودند. در مجموع در پایان سال ۱۳۹۲، شاخص کل بورس با رشد ۱۰۷/۷ درصدی نسبت به ابتدای سال همراه بود.

به طور کلی در سال ۱۳۹۲، همه شاخص‌های قیمتی نسبت به سال گذشته با افزایش همراه بودند. در این میان، شاخص‌های «مالی» و «بازار دوم» بیشترین رشد به میزان ۱۵۹/۲ و ۱۴۲/۶ درصد را در میان شاخص‌های قیمت دارا بودند.

شاخص سهام شناور آزاد که با هدف محاسبه وزن موثر شرکت‌ها براساس درصد سهام شناور آزاد مورد محاسبه قرار می‌گیرد، با افزایش ۱۰۳/۹ درصدی از ۴۴۶۲۰/۳ واحد در پایان سال ۱۳۹۱ به ۹۰۹۷۸/۰ واحد در پایان سال ۱۳۹۲ رسید. شاخص مذکور در سال قبل ۳۵/۴ درصد رشد داشت.

^۱- <http://rdis.ir/Guidelines.asp>

- ضوابط انتخاب نماینده کانون‌ها در شورای عالی بورس و اوراق بهادار

- دستورالعمل سپرده‌گذاری و معامله اوراق بهادار مبتنی بر دارایی فکری در فرابورس ایران

- دستورالعمل عرضه اولیه سهام در بورس اوراق بهادار تهران

- دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو

- مصوبه تعیین نصاب‌های موضوع مواد ۴ و ۵ دستورالعمل خرید اعتباری اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

- دستورالعمل فعالیت بازارگردانی مبتنی بر حراج در فرابورس.

- کارمزد معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس / فرابورس

- دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس

- الحاقیه دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران در خصوص پذیرش صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس

- دستورالعمل اجرایی معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران

- دستورالعمل انتشار اوراق سفارش ساخت

- حداقل سرمایه صندوق‌های سرمایه‌گذاری

جدول ۱۸-۱-۱- نماگرهای فعالیت بورس اوراق بهادار تهران

متوسط ارزش کل معاملات روزانه (میلیارد ریال)	متوسط تعداد معاملات روزانه (میلیون سهم)	تعداد روزهای فعالیت بورس طی سال	ارزش معاملات (میلیارد ریال)			تعداد معاملات (میلیون سهم)			
			کل	حق تقدم سهام	سهام	کل	حق تقدم سهام	سهام	
۱۰۷۵/۶	۳۳۵/۴	۲۳۹	۲۵۷۰۷۲/۵	۲۴۸۲/۸	۲۵۴۵۸۹/۷	۸۰۱۵۶/۲	۳۳۳۳/۵	۷۶۸۲۲/۷	۱۳۹۱
۳۹۶۷/۹	۷۸۰/۶	۲۴۳	۹۶۴۱۹۸/۲	۸۸۱۴/۳	۹۵۵۳۳۸۳/۹	۱۸۹۶۸۸/۸	۳۸۱۹/۷	۱۸۵۸۶۹/۱	۱۳۹۲

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

جدول ۱۸-۲- شاخص‌های بازدهی سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار تهران (۱۳۶۹=۱۰۰)

درصد تغییر	پایان سال				شاخص قیمت و سود نقدی
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۱۰۷/۷	۴۶/۸	۳۲۱۴۷۸/۰	۱۵۴۷۷۱/۰	۱۰۵۳۹۸/۰	شاخص کل قیمت
۱۰۷/۷	۴۶/۸	۷۹۰۱۵/۴	۳۸۰۴۰/۸	۲۵۹۰۵/۶	شاخص شناور آزاد
۱۰۳/۹	۳۵/۴	۹۰۹۷۸/۰	۴۴۶۲۰/۳	۳۲۹۴۶/۳	شاخص قیمت مالی
۱۵۹/۲	۱/۰	۱۵۷۶۲۷/۹	۶۰۸۱۱/۶	۶۰۱۹۱/۵	شاخص قیمت صنعت
۱۰۰/۲	۵۸/۹	۶۵۸۳۶/۹	۳۲۸۹۱/۷	۲۰۶۹۷/۷	شاخص قیمت بازار اول
۹۵/۲	۳۸/۸	۵۸۶۰۶/۸	۳۰۰۳۰/۷	۲۱۶۴۳/۳	شاخص قیمت بازار دوم
۱۴۲/۶	۸۲/۹	۱۵۲۴۴۱/۶	۶۲۸۳۹/۹	۳۴۳۴۸/۲	شاخص ۵۰ شرکت فعال‌تر
۱۰۶/۲	۲۹/۷	۳۳۳۵/۸	۱۶۱۷/۷	۱۲۴۷/۱	

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

۱۸-۱-۱- سهام

۱۸-۱-۱-۱- معاملات سهام و حق تقدم سهام

تهران داد و ستد شد. این ارقام در مقایسه با معاملات مشابه سال قبل به ترتیب ۱۳۶/۶ و ۲۷۵/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۹۲، تعداد ۱۸۹/۷ میلیارد سهم و حق تقدم سهام به ارزش ۹۶۴/۲ هزار میلیارد ریال در بورس اوراق بهادار

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

آمار معاملات سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک صنایع در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد صنعت محصولات شیمیایی با ۲۰/۲ درصد از کل تعداد و ۳۴/۴ درصد از کل ارزش سهام مبادله شده، بالاترین سهم از کل تعداد و ارزش مبادلات سهام و حق تقدم سهام را به خود اختصاص داد. صنعت «بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی» به لحاظ تعداد سهام مبادله شده با ۱۹/۲ درصد از کل تعداد سهام مبادله شده و صنعت «فرآورده‌های نفتی، کک و سوخت هسته‌ای» با ۱۲/۷ درصد از کل ارزش سهام مبادله شده در رتبه دوم قرار گرفتند.

در سال مورد بررسی، رشد تعداد معاملات سهام و حق تقدم سهام صنایع «استخراج سایر معادن»، «وسایل اندازه‌گیری، پزشکی و اپتیکی»، «مواد و محصولات دارویی» و «ماشین‌آلات و تجهیزات» و رشد ارزش معاملات سهام داد و ستد شده صنایع «استخراج سایر معادن»، «وسایل اندازه‌گیری، پزشکی و اپتیکی»، «مواد و محصولات دارویی» و «انتشار، چاپ و تکثیر» از بیشترین درصد افزایش در مقایسه با سال گذشته برخوردار بودند. در مجموع در سال ۱۳۹۲، تعداد سهام مبادله شده ۳۱ صنعت و ارزش سهام داد و ستد شده ۳۴ صنعت نسبت به سال قبل افزایش یافت، به طوری که در سال مورد بررسی، ۳۱ صنعت مورد اشاره به میزان ۱۴۰/۲ واحد درصد بر رشد تعداد سهام داد و ستد شده نسبت به سال قبل تاثیر مثبت بر جای گذاشتند. این تعداد صنایع، ۲۷۴/۱ واحد درصد از رشد ارزش معاملات سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران را به خود اختصاص دادند.

در سال مورد بررسی، صنایع «دباجی، پرداخت چرم و ساخت انواع پاپوش»، «استخراج نفت‌گاز و خدمات جنبی جز اکتشاف»، «قند و شکر»، «استخراج کانه‌های فلزی» و «شرکت‌های چندرشته‌ای صنعتی» به لحاظ تعداد سهام داد و

از مجموع تعداد سهام و حق تقدم سهام مبادله شده در این سال، ۶۲/۸ درصد در بازار اول و ۳۷/۲ درصد در بازار دوم داد و ستد شد. همچنین، از مجموع ارزش مبادلات انجام گرفته، ۵۴/۸ درصد در بازار اول و ۴۵/۲ درصد در بازار دوم انجام پذیرفت.

در سال مورد بررسی، بورس اوراق بهادار تهران ۲۴۳ روز فعال بود. در این سال متوسط تعداد معاملات روزانه سهام و حق تقدم سهام ۷۸۰/۶ میلیون سهم به ارزش ۳۹۶۷/۹ میلیارد ریال بود که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۱۳۲/۸ و ۲۶۸/۹ درصد افزایش داشت.

مقایسه معاملات انجام گرفته سهام و حق تقدم سهام به تفکیک دو نیمه سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد حدود ۴۳/۱ درصد از تعداد و ۴۸/۷ درصد از ارزش کل معاملات در نیمه اول و به ترتیب ۵۶/۹ و ۵۱/۳ درصد از تعداد و ارزش کل معاملات در نیمه دوم سال صورت گرفت.

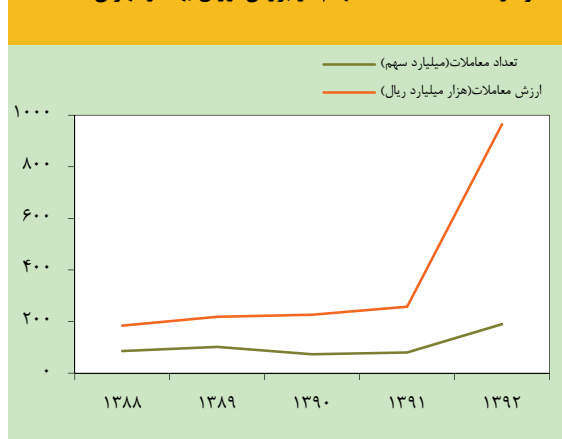
جدول ۱۸-۳- معاملات سهام و حق تقدم سهام

(سهم درصد) در بورس اوراق بهادار تهران

	تعداد		ارزش	
	نیمه اول	نیمه دوم	نیمه اول	نیمه دوم
۱۳۹۱	۳۴/۹	۶۵/۱	۲۷/۶	۷۲/۴
۱۳۹۲	۴۳/۱	۵۶/۹	۴۸/۷	۵۱/۳

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

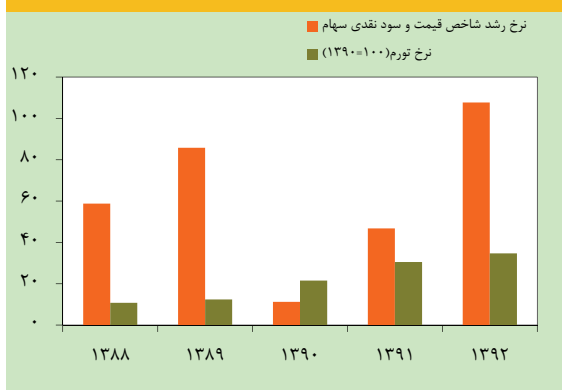
نمودار ۱۸-۱- معاملات سهام در بورس اوراق بهادار تهران

صنعت مذکور، صنایع «خودرو و ساخت قطعات»، «سرمایه‌گذاری‌ها» و «فلزات اساسی» به ترتیب با ۱۹/۱، ۱۴/۴ و ۷/۱ واحد درصد بیشترین اثر را در افزایش تعداد سهام و حق تقدم سهام داد و سست شده و با ۱۵/۷، ۱۲/۳ و ۱۸/۷ واحد درصد بیشترین اثر را در افزایش ارزش سهام و حق تقدم سهام داد و سست شده در مقایسه با سال گذشته داشتند.

سست شده و صنایع «دباغی، پرداخت چرم و ساخت انواع پاپوش» و «قند و شکر» به لحاظ ارزش معاملات سهام و حق تقدم سهام در مقایسه با سال قبل با کاهش مواجه بودند. در مجموع، ۵ صنعت مزبور به میزان ۳/۵ واحد درصد بر کاهش رشد تعداد سهام داد و سست شده نسبت به سال قبل تاثیر گذاشتند. در سال مورد بررسی، صنایع «محصولات شیمیایی»، «بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی»، «خودرو و ساخت قطعات» و «سرمایه‌گذاری‌ها» که بالاترین تعداد سهام و حق تقدم سهام معامله شده در بازار را به خود اختصاص دادند، ۱۰۰/۶ واحد درصد از رشد تعداد معاملات و ۱۶۲/۲ واحد درصد از رشد ارزش معاملات سهام و حق تقدم سهام در بازار را نسبت به سال قبل شکل دادند. سهم صنعت محصولات شیمیایی از افزایش رشد تعداد و ارزش سهام داد و سست شده در بازار نسبت به سال قبل به ترتیب ۳۹/۶ و ۱۱۲/۹ واحد درصد بود. صنعت مزبور بیشترین تاثیر مثبت را بر حجم و ارزش معاملات بازار داشت. پس از صنعت مزبور، صنعت «بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی» به ترتیب با ۲۷/۵ و ۲۱/۳ واحد درصد، بیشترین تاثیر را در افزایش رشد تعداد و ارزش سهام و حق تقدم سهام داد و سست شده نسبت به سال قبل داشت. پس از دو

نمودار ۱۸-۲- مقایسه نرخ رشد شاخص قیمت و سود نقدی سهام با تورم (درصد)

در سال ۱۳۹۲، تعداد دفعات داد و سست اوراق بهادار حدود ۱۷/۱ میلیون نوبت بود که در مقایسه با سال قبل ۲۲۷/۱ درصد افزایش یافت. رشد مزبور در سال قبل معادل ۱۵/۴ درصد بود.

جدول ۱۸-۴- تعداد دفعات معامله و تعداد خریداران اوراق بهادار

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰
تعداد دفعات معامله (هزار معامله)	۴۵۳۷/۱	۵۲۳۵/۳	۱۷۱۲۵/۳
تعداد خریداران (هزار خریدار)	۱۵۹۶/۹	۱۸۱۱/۹	۵۷۹۹/۲
متوسط تعداد خرید هر نفر (هزار سهم/برگه)	۴۵/۸	۴۴/۲	۳۲/۷
متوسط ارزش خرید هر نفر (میلیون ریال)	۱۴۱/۸	۱۴۱/۹	۱۶۶/۳

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

تولید ناخالص داخلی، که به عنوان معیار سنجش عمق بازار سهام مورد استفاده قرار می‌گیرد، در سال مورد بررسی ۴۱/۴ درصد بود که در مقایسه با سال قبل ۱۷/۳ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

در پایان سال ۱۳۹۲، ارزش جاری بازار سهام به ۳۸۶۶/۰ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم پایان سال قبل ۱۲۶/۴ درصد افزایش داشت. نسبت ارزش جاری بازار سهام به

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

(هزار میلیارد ریال) جدول ۱۸-۵- ارزش جاری بازار سهام، نسبت فعالیت و نسبت سهام داد و ستد شده به کل سهام منتشر شده (۱) (۲)

نسبت تعداد سهام داد و ستد شده به کل سهام منتشر شده (درصد) (۳)	نسبت فعالیت بورس (درصد) (۳)	میانگین ارزش جاری بازار	ارزش معاملات	ارزش جاری بازار در پایان سال	
۱۵/۸	۱۷/۲	۱۴۹۵/۰ (۲۴/۷)	۲۵۷/۱ (۱۳/۵)	۱۷۰۷/۵ (۳۳/۱)	۱۳۹۱
۰۰۰	۳۴/۶	۲۷۸۶/۷ (۸۶/۴)	۹۶۴/۲ (۲۷۵/۱)	۳۸۶۶/۰ (۱۲۶/۴)	۱۳۹۲

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

۱- شامل اوراق مشارکت نمی‌باشد.

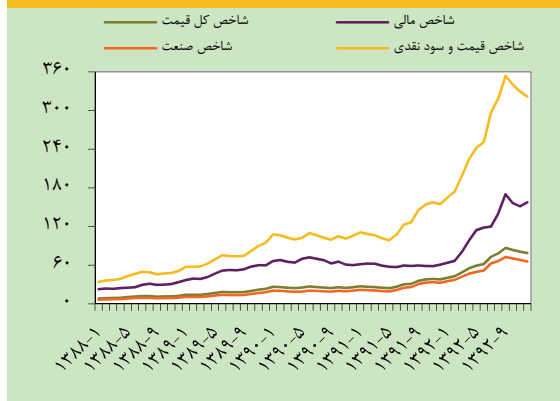
۲- ارقام داخل پرانتز درصد تغییرات هر سال نسبت به سال قبل می‌باشد.

۳- براساس میانگین اول و آخر دوره ارزش جاری بازار سهام و تعداد سهام منتشر شده محاسبه شده است.

مقایسه با رقم شاخص در پایان سال قبل ۱۵۹/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. شاخص قیمت صنعت نیز از ۳۲۸۹۱/۷ واحد در پایان سال ۱۳۹۱ با ۱۰۰/۲ درصد افزایش به ۶۵۸۳۶/۹ واحد در پایان سال ۱۳۹۲ رسید.

در پایان سال ۱۳۹۲، صنایع «محصولات شیمیایی»، «بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی»، «فلزات اساسی» و «فرآورده‌های نفتی، کک و سوخت هسته‌ای» به ترتیب با ۲۴/۲، ۱۲/۴، ۱۰/۹ و ۱۰/۳ درصد و در مجموع ۵۷/۸ درصد، بیشترین سهم از ارزش جاری بازار سهام را در اختیار داشتند. نسبت فعالیت بورس در سال ۱۳۹۲ به ۳۴/۶ درصد رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۷/۴ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. نسبت فعالیت بورس در سال قبل ۱۷/۲ درصد بود.

نمودار ۱۸-۳- شاخص‌های ماهانه سهام (هزار واحد)

در پایان سال ۱۳۹۲، شاخص قیمت سهام در بازار اول به ۵۸۶۰۶/۸ واحد رسید که در مقایسه با رقم این شاخص در پایان سال ۱۳۹۱ به میزان ۹۵/۲ درصد افزایش داشت. شاخص قیمت در بازار دوم نیز از ۶۲۸۳۹/۹ واحد در پایان سال ۱۳۹۱ به ۱۵۲۴۴۱/۶ واحد در پایان سال ۱۳۹۲ رسید که ۱۴۲/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد.

۱۸-۱-۲- شاخص‌های قیمت و بازدهی بازار سهام

شاخص کل قیمت در پایان سال ۱۳۹۲ به ۷۹۰۱۵/۴ واحد رسید که در مقایسه با پایان سال قبل ۱۰۷/۷ درصد افزایش داشت. در این سال شاخص کل قیمت به‌استثنای ماه‌های دی، بهمن و اسفند در سایر ماه‌های سال روند صعودی داشت.

در سال ۱۳۹۲، نسبت قیمت به بازده انتظاری (P/E)

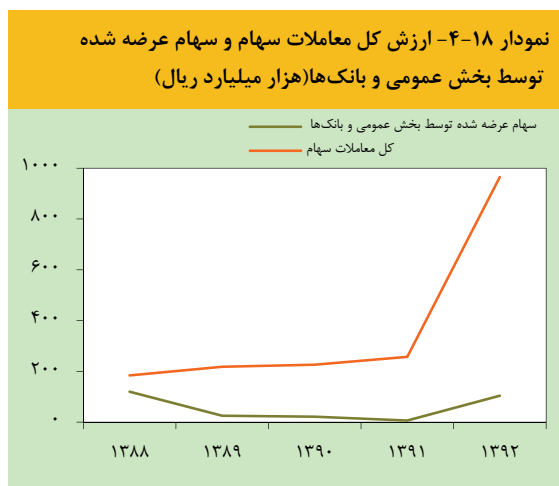
بورس اوراق بهادار معادل ۷/۱ مرتبه بود که در مقایسه با سال قبل ۳۲/۷ درصد افزایش یافت.

در میان اجزای شاخص کل قیمت سهام در پایان سال

۱۳۹۲، شاخص قیمت مالی به ۱۵۷۶۲۷/۹ واحد رسید که در

نقل، انبارداری و ارتباطات» به میزان ۱۸/۶ درصد کاهش یافت و شاخص قیمت صنعت پیمانکاری صنعتی بدون تغییر باقی ماند. صنایع «محصولات کاغذی»، «کاشی و سرامیک»، «سایر محصولات کانی غیر فلزی» و «خدمات فنی و مهندسی» بیشترین افزایش شاخص قیمت را در میان صنایع مختلف به ترتیب به میزان ۴۳۳/۳، ۳۲۳/۶، ۳۰۴/۳ و ۳۰۲/۷ درصد به خود اختصاص دادند.

در سال ۱۳۹۲، در مجموع ۸/۳ میلیارد سهم به ارزش ۱۰۴/۱ هزار میلیارد ریال توسط سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی و سیستم بانکی عرضه شد که در مقایسه با سال قبل از نظر تعداد و ارزش به ترتیب ۲۶۸/۰ و ۱۱۵۹/۲ درصد افزایش داشت.

در میان صنایع ۳۷ گانه بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۳۹۲، شاخص قیمت ۳۵ صنعت در مقایسه با پایان سال قبل افزایش و تنها شاخص قیمت صنعت «حمل و

جدول ۱۸-۶- عرضه سهام توسط بخش عمومی و بانک‌ها(۱)

سهام (درصد)		درصد تغییر		ارزش (میلیارد ریال)		تعداد (میلیون سهم)		
تعداد	ارزش	تعداد	ارزش	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۹۸/۷	۹۳/۳	☐	۲۴۸/۱	۱۰۲۷۱۳/۰	۶۰۴۷/۹	۷۷۰۸/۴	۲۲۱۴/۷	سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی
۱/۳	۶/۷	☐	☐	۱۳۷۴/۰	۶۸/۷	۵۵۷/۸	۳۱/۷	سیستم بانکی
۱/۳	۶/۷	☐	☐	۱۳۷۴/۰	۶۸/۷	۵۵۷/۸	۳۱/۷	بانک‌های تجاری
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	☐	۲۶۸/۰	۱۰۴۰۸۷/۰	۶۱۱۶/۶	۸۲۶۶/۲	۲۲۴۶/۴	جمع

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران
 ۱- شامل واگذاری در قالب سهام عدالت، سهام ترجیحی و سهام بابت رد دیون دولت و جوایز صادراتی است.

«بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی» ۱۰، «سرمایه‌گذاری‌ها» ۱۶، «بیمه و صندوق بازنشستگی بجز تامین اجتماعی» ۵ و «سایر واسطه‌گری‌های مالی» ۵ عدد بودند. از مجموع شرکت‌های درج شده در تابلوی بورس در پایان سال ۱۳۹۲، تعداد ۶۰ شرکت در تابلوی اصلی بازار اول، ۶۱ شرکت در تابلوی فرعی بازار اول و ۱۹۵ شرکت در بازار دوم فعال بودند.

در سال ۱۳۹۲، سهم سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی از حجم و ارزش سهام عرضه شده به ترتیب معادل ۹۳/۳ و ۹۸/۷ درصد و سهم سیستم بانکی به ترتیب ۶/۷ و ۱/۳ درصد بود.

۱۸-۲- تعداد شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران

در سال ۱۳۹۲، تعداد شرکت‌های درج شده روی تابلوهای بورس به ۳۱۶ شرکت رسید. در این سال شرکت‌های تشکیل‌دهنده شاخص مالی ۳۶ شرکت بودند که از این میان،

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

جدول ۱۸-۷- تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

تغییر	پایان سال			
	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۱
شرکت‌های پذیرفته شده	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۰
	-۱۴	-۹	۳۲۸	۳۴۲
شرکت‌های تشکیل‌دهنده شاخص مالی (۱)	۲	۲	۳۶	۳۴
سایر شرکت‌ها	-۱۶	-۱۱	۲۹۲	۳۰۸
شرکت‌های حذف شده	-۸	۱۲	۱۲	۲۰
شرکت‌های درج شده روی تابلوها	-۶	-۲۱	۳۱۶	۳۲۲

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران
 ۱- در سال‌های مذکور، این شرکت‌ها شامل شرکت‌های صنایع «بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر نهادهای پولی»، «سرمایه‌گذاری‌ها»، «سایر واسطه‌گری‌های مالی» و «بیمه و صندوق بازنشستگی بجز تامین اجتماعی» می‌باشند.

۱۸-۳- مبالغ ثبت شده افزایش سرمایه شرکت‌های پذیرفته

شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

بررسی، منبع اصلی تامین مالی افزایش سرمایه شرکت‌ها از محل تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت بود، به گونه‌ای که ۶۲/۲ درصد از مجموع افزایش سرمایه شرکت‌ها از محل مذکور تامین شد. رقم مشابه سال قبل ۱۸/۷ درصد بود.

در سال ۱۳۹۲، مجموع افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی و فرابورسی ۱۰۵/۸ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۰/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. در سال مورد

جدول ۱۸-۸- مبالغ ثبت شده افزایش سرمایه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (میلیارد ریال)

درصد تغییر	جمع کل	تجدید ارزیابی	از محل مطالبات	از محل	از محل	
افزایش سرمایه	افزایش سرمایه	دارایی‌های ثابت	و آورده نقدی	اندوخته‌ها	سود انباشته	
۷۶/۹	۱۰۶۳۳۳/۶	۱۹۹۰/۱/۲	۶۵۴۹۹/۵	۷۶۲/۱	۲۰۱۷۰/۸	تعداد
-	۱۰۰/۰	۱۸/۷	۶۱/۶	۰/۷	۱۹/۰	سهم از کل (درصد)
-۰/۵	۱۰۵۷۹۱/۸	۶۵۸۲۳/۶	۲۱۴۴۸/۰	۸۷۳/۷	۱۷۶۴۶/۴	تعداد
-	۱۰۰/۰	۶۲/۲	۲۰/۳	۰/۸	۱۶/۷	سهم از کل (درصد)

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

۱۸-۴- فعالیت کارگزاران بورس اوراق بهادار

درصد بود. تعداد ۷۷ کارگزاری غیر بانکی در سال ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار فعال بود که سهم آنها از کل ارزش خرید سهام و حق تقدم سهام ۶۶/۹ درصد و از مجموع ارزش فروش ۵۶/۹ درصد بود. ارقام مشابه سال قبل برای کارگزارهای غیر بانکی به ترتیب ۷۳/۳ و ۶۶/۳ درصد بود.

در سال ۱۳۹۲، تعداد ۹۴ شرکت کارگزاری در بورس اوراق بهادار فعال بود. در این میان، ۱۷ کارگزاری مربوط به بانک‌های دولتی و غیر دولتی بود که سهم آنها از مجموع ارزش خرید و فروش سهام و حق تقدم سهام به ترتیب ۳۳/۱ و ۴۳/۱ درصد بود. ارقام مشابه در سال ۱۳۹۱ به ترتیب ۲۶/۷ و ۳۳/۷

(میلیارد ریال)

جدول ۱۸-۹- فعالیت کارگزاران بورس اوراق بهادار

سهم از فروش سال	فروش سهام (۱)		سهم از خرید سال	خرید سهام (۱)		تعداد در سال	تعداد در سال	تعداد در سال
	درصد تغییر	۱۳۹۲		۱۳۹۱	درصد تغییر			
۵۶/۹	۲۲۲/۴	۵۴۹۰۴۶	۱۷۰۳۱۸	۶۶/۹	۲۴۲/۷	۶۴۵۵۳۰	۱۸۸۳۶۵	۷۷
۴۳/۱	۳۷۸/۵	۴۱۵۱۵۳	۸۶۷۵۵	۳۳/۱	۳۶۳/۸	۳۱۸۶۶۸	۶۸۷۰۷	۱۷
۱۰۰/۰	۲۷۵/۰	۹۶۴۱۹۸	۲۵۷۰۷۲	۱۰۰/۰	۲۷۵/۰	۹۶۴۱۹۸	۲۵۷۰۷۲	۹۴

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت بورس اوراق بهادار تهران
۱- ارقام بدون احتساب معاملات تابلو غیر رسمی و اوراق مشارکت است.

۱۸-۵- تالارهای بورس اوراق بهادار

پتروشیمی در سال مذکور، معاملات کالایی در سه تالار «محصولات صنعتی و معدنی»، «محصولات کشاورزی» و «فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی» انجام می‌شود.

در سال ۱۳۹۲، بورس کالای ایران ۲۴۳ روز معاملاتی را سپری نمود. طی سال مورد بررسی، ۲۴/۴ میلیون تن انواع کالاها در سه گروه اصلی مذکور داد و ستد شد که نسبت به سال گذشته ۱۲/۴ درصد رشد داشت. به طور میانگین، در هر روز معاملاتی بورس کالای ایران، ۱۰۰/۴ هزار تن انواع کالاها در قالب انواع قراردادهای نقدی، نسبی و سلف معامله شد.

طی سال مورد بررسی، ارزش معاملات بورس کالای ایران ۴۲۸/۱ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل ۳۵/۹ درصد رشد نشان می‌دهد. به طور میانگین، در سال ۱۳۹۲ به صورت روزانه ۱۷۶۱/۶ میلیارد ریال انواع کالاها در قالب قراردادهای نقدی، نسبی و سلف داد و ستد شد.

در سال ۱۳۹۲، در مجموع ۱۳/۶ میلیون تن محصولات صنعتی و معدنی به ارزش ۲۲۶/۲ هزار میلیارد ریال مبادله شد که نسبت به سال قبل از لحاظ حجم و ارزش به ترتیب ۲/۹ و ۱۴/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. از رقم مذکور، ۱۰/۲ میلیون تن به ارزش ۱۷۰/۳ هزار میلیارد ریال به معاملات فولاد اختصاص داشت. حجم معاملات مس و آلومینیوم نیز به ترتیب

در راستای گسترش جغرافیایی بورس و فراهم کردن امکان دسترسی عموم به بازار سرمایه و ایجاد فرصت سرمایه‌گذاری برای آنها، تا پایان سال ۱۳۹۲ تعداد تالارهای بورس فعال به ۴۱ تالار رسید. در این سال مجموع مبادلات انجام شده (حجم خرید و فروش) با احتساب معاملات الکترونیکی تعداد ۳۷۹/۶ میلیارد سهم و برگه اوراق بهادار به ارزش ۱۹۵۱/۴ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل به ترتیب ۱۳۶/۷ و ۲۶۹/۱ درصد افزایش یافت. از مجموع تعداد و ارزش مبادلات اوراق بهادار کشور به ترتیب ۵۹/۱ و ۶۴/۷ درصد متعلق به تالار بورس تهران، ۳/۱ و ۲/۵ درصد مربوط به تالار اصفهان، ۲/۹ و ۶/۱ درصد مربوط به تالار کیش، ۲/۴ و ۱/۸ درصد مربوط به تالار مشهد، ۱/۶ و ۱/۲ درصد مربوط به تالار کرج و ۱/۳ و ۱/۰ درصد مربوط به تالار تبریز بود. در سال ۱۳۹۲، میزان ۲۰/۳ درصد از تعداد و ۱۵/۶ درصد از ارزش خرید و فروش سهام و حق تقدم مربوط به معاملات الکترونیکی بود. در سال ۱۳۹۱، سهم معاملات الکترونیکی به ترتیب ۱۱/۴ و ۱۰/۰ درصد تعداد و ارزش مبادلات بود.

۱۸-۶- بورس کالا

با ادغام بورس‌های فلزات و کشاورزی در سال ۱۳۸۶ و تشکیل بورس کالای ایران و راه‌اندازی تالار فرآورده‌های نفتی و

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

بیشترین ارزش معاملات مربوط به گروه پلیمرها بود که به ترتیب ۳۹/۳ و ۴۲/۴ درصد از وزن و ارزش معاملات را به خود اختصاص دادند.

۱۸-۷- فرابورس ایران

در سال ۱۳۹۲، ارزش کل معاملات فرابورس ایران به ۲۹۱/۲ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل ۹۷/۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. حجم معاملات فرابورس ایران طی سال مورد بررسی ۳۹/۶ میلیارد ورقه بود که نسبت به سال گذشته ۲۲/۶ درصد افزایش یافته است.

از مجموع ارزش کل معاملات فرابورس در این سال، ۴۰/۴ درصد در بازار دوم، ۳۱/۹ درصد در بازار ابزارهای نوین مالی، ۱۰/۵ درصد در بازار سوم و ۸/۶ درصد در بازار اول انجام پذیرفت. بازار پایه فرابورس ایران در اجرای بند (ب) ماده ۹۹ قانون برنامه پنجم توسعه در سال ۱۳۹۰ آغاز به کار نمود؛ این بازار در سال ۱۳۹۲ سهمی معادل ۸/۶ درصد از کل ارزش و ۳۲/۹ درصد از کل حجم معاملات بازارهای فرابورس کشور را به خود اختصاص داد. حجم و ارزش سهام مبادله شده در بازار اول در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال ۱۳۹۱ به ترتیب رشدی معادل ۵۷/۰ و ۸۲/۴ درصد نشان می‌دهد. بازار دوم فرابورس ایران در سال ۱۳۹۰ راه‌اندازی شد. در سال ۱۳۹۲، در این بازار تعداد ۱۵/۱ میلیارد سهم به ارزش ۱۱۷/۸ هزار میلیارد ریال داد و ستد شد. طی سال مورد بررسی، ۵/۲ میلیارد ورقه سهام به ارزش ۳۰/۴ هزار میلیارد ریال در بازار سوم فرابورس معامله شد که به لحاظ حجم و ارزش نسبت به سال گذشته به ترتیب ۲۵/۱ درصد کاهش و ۲/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد.

۴۱۹/۸ و ۲۱۵/۵ هزار تن به ارزش ۳۳/۷ و ۱۴/۰ هزار میلیارد ریال بود.

نسبت حجم معاملات انواع محصولات به کل محصولات صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که ۷۵/۶ درصد معاملات به فولاد، ۱۹/۳ درصد به سنگ آهن، ۳/۱ درصد به مس، ۱/۶ درصد به آلومینیوم و ۰/۴ درصد به کک متالورژی تعلق داشته است. بالاترین سهم از ارزش معاملات محصولات صنعتی و معدنی در سال ۱۳۹۲ مربوط به فولاد با سهم ۷۵/۳ درصدی، مس با سهم ۱۴/۹ درصدی و آلومینیوم با سهم ۶/۲ درصدی بود. همچنین، ۷۲/۹ درصد از ارزش محصولات صنعتی و معدنی در بورس به صورت سلف، ۲۵/۲ درصد به صورت نقدی و بقیه به صورت نسبه انجام شد.

در سال مورد بررسی، حدود ۲۶۶/۲ هزار تن محصولات کشاورزی شامل گندم، برنج، جو، ذرت، شکر، نخود، عدس، زعفران، «کنسانتره و تفاله» و دانه‌های روغنی به ارزش ۲/۷ هزار میلیارد ریال در تالار کشاورزی بورس کالا مبادله شد. از رقم مذکور، ۲۰۸/۱ هزار تن گندم به ارزش ۱۸۵۶/۰ میلیارد ریال معامله شد. حجم معاملات ذرت و برنج به ترتیب ۲۳/۹ و ۱۲/۰ هزار تن به ارزش ۲۳۴/۹ و ۲۸۰/۹ میلیارد ریال بود. به لحاظ ارزش معاملات، گندم با ۶۷/۵ درصد، برنج با ۱۰/۲ درصد و ذرت با ۸/۵ درصد به ترتیب بالاترین سهم از ارزش معاملات بخش کشاورزی را به خود اختصاص دادند.

در سال ۱۳۹۲، تعداد ۱۲ گروه فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی در بورس کالا داد و ستد شد. وزن و ارزش محصولات داد و ستد شده به ترتیب ۱۰/۶ میلیون تن و ۱۹۹/۱ هزار میلیارد ریال بود. بیشترین حجم معاملات مربوط به قیر و

۱۸-۸- صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک

تعداد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک از ۱۶ صندوق در سال ۱۳۸۷ به ۳۳ صندوق در سال ۱۳۸۸، ۵۳ صندوق در سال ۱۳۸۹، ۷۹ صندوق در سال ۱۳۹۰، ۹۲ صندوق در سال ۱۳۹۱ و ۱۱۹ صندوق در سال ۱۳۹۲ افزایش یافت.

ارزش روز کل این صندوق‌ها از ۲۴/۴ هزار میلیارد ریال در پایان سال ۱۳۹۱ با ۶۳/۴ درصد افزایش به ۳۹/۸ هزار میلیارد ریال در پایان سال ۱۳۹۲ رسید. تعداد کل سرمایه‌گذاران (حقیقی و حقوقی) این صندوق‌ها از ۷۱۰۸۸ در سال ۱۳۹۱ به ۱۰۹۹۳۱ در سال ۱۳۹۲ رسید. ارزش معاملات سهام صندوق‌های سرمایه‌گذاری (مجموع ارزش خرید و فروش سهام) با ۳۰/۱۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۵۴۶۶۱ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۲ رسید. طی سال ۱۳۹۲، ۹۹/۰ درصد از سرمایه‌گذاران در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، بازده بالاتر از ۲۰ درصد (نرخ سود اوراق مشارکت) کسب نمودند.

جدول ۱۸-۱۱- عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک

درصد تغییر	سال	
	۱۳۹۲	۱۳۹۱
۲۹/۳	۱۱۹	۹۲
تعداد کل صندوق‌ها(۱)		
ارزش روز کل		
۶۳/۴	۳۹۷۸۸	۲۴۳۵۴
صندوق‌ها(میلیارد ریال)(۱)		
تعداد سرمایه‌گذاران		
۵۴/۸	۱۰۸۸۱۷	۷۰۲۸۹
حقیقی		
۳۹/۴	۱۱۱۴	۷۹۹
حقوقی		
۵۴/۶	۱۰۹۹۳۱	۷۱۰۸۸
کل		
ارزش معاملات سهام		
صندوق‌ها (مجموع ارزش خرید و فروش سهام-)		
۳۰/۱۴	۵۴۶۶۱	۱۳۶۱۷
میلیارد ریال		

ماخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار
۱- عملکرد در پایان سال می‌باشد.

بازار اوراق مشارکت فرابورس ایران که در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۱۱ راه‌اندازی شد، در سال ۱۳۸۹ با تنوع بخشیدن به ابزارهای بدهی در این بازار، تغییر نام پیدا کرد و از سال ۱۳۹۰ با نام بازار ابزارهای نوین مالی به فعالیت خود ادامه داد. در سال ۱۳۹۲، تعداد ۱۹۸ میلیون ورقه به ارزش ۹۳/۰ هزار میلیارد ریال در بازار ابزارهای نوین مالی معامله شد. ۴۳/۴ درصد از حجم و ۹۲/۵ درصد از ارزش معاملات بازار ابزارهای نوین مالی مربوط به ابزارهای با درآمد ثابت، ۵۰/۱ درصد از حجم و ۰/۸ درصد از ارزش معاملات مربوط به واحدهای صندوق‌های قابل معامله و بقیه مربوط به حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن بود.

در سال ۱۳۹۲، تعداد نمادهای معاملاتی فرابورس ۲۵۲ نماد بود که در مقایسه با سال گذشته ۲۵/۴ درصد رشد داشت. در سال ۱۳۹۲، از این تعداد نماد معاملاتی، تعداد ۱۳۷ نماد به صورت پیوسته و تعداد ۱۱۵ نماد در بازار پایه به صورت توافقی مورد نقل و انتقال قرار گرفتند.

جدول ۱۸-۱۰- مقایسه ارزش و حجم معاملات در بازارهای فرابورس ایران طی سال ۱۳۹۲

ارزش معاملات (میلیارد ریال)	سهام (درصد)	حجم معاملات (میلیون ورقه)	سهام (درصد)
۲۵۰۹۶	۸/۶	۶۱۲۶	۱۵/۵
۱۱۷۷۵۱	۴۰/۴	۱۵۰۹۲	۳۸/۱
۳۰۴۸۴	۱۰/۵	۵۱۷۱	۱۳/۰
۹۲۹۸۴	۳۱/۹	۱۹۸	۰/۵
۲۴۹۳۳	۸/۶	۱۳۰۴۴	۳۲/۹
۲۹۱۲۴۸	۱۰۰/۰	۳۹۶۳۱	۱۰۰/۰
جمع			

ماخذ: شرکت فرابورس ایران

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۲

سقف ۸۶ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت منتشر کنند. در این سال تنها معادل ۸۸۶۹/۹ میلیارد ریال اوراق مشارکت شهرداری‌ها انتشار یافت و ۱۶۹۹/۹ میلیارد ریال آن به فروش رسید. سهم شهرداری‌های استان‌ها و کلان‌شهرها از کل اوراق مشارکت منتشر شده ۱۰/۰ درصد و از کل اوراق فروش رفته ۳/۹ درصد بود.

۱۸-۹- اوراق مشارکت

در سال ۱۳۹۲، مبلغ ۸۸/۹ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت منتشر شد که ۴۳/۴ هزار میلیارد ریال آن (۴۸/۸ درصد) به فروش رفت^(۱). طبق بند ۴۰ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۲، به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته اجازه داده شد تا

جدول ۱۸-۱۲- وضعیت اوراق مشارکت

(هزار میلیارد ریال)

وضعیت اوراق تا پایان سال ۱۳۹۲		نرخ سود علی‌الحساب (درصد)	مبلغ فروش رفته	مبلغ منتشر شده	تعداد دفعات انتشار اوراق مشارکت	تعداد طرح‌های اوراق مشارکت منتشره در هر سال	از ابتدای انتشار تا پایان سال ۱۳۹۱	از ابتدای انتشار (سال ۱۳۷۳)
سررسید شده	سررسید نشده							
۲۳۷/۶	۳۵۴/۱	۱۵/۵-۲۴	۵۹۱/۷	۸۱۱/۱	۲۳۲	۲۳۷	۱۳۹۱	۱۳۷۳
۴۳/۴	۰/۰	۲۰/۰ ^(۱)	۴۳/۴	۸۸/۹	۱۵	۱۵	سال ۱۳۹۲	
۲۸۱/۰	۳۵۴/۱	-	۶۳۵/۱	۹۰۰/۰	۲۴۷	۲۵۲		

۱- نرخ سود اوراق مشارکت منتشره توسط بانک مرکزی ۲۳ درصد بوده است.

نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۳ میلادی، بورس‌های نیویورک، نزدک، توکیو، یورونکست اروپا، هنگ‌کنگ، شانگهای، کانادا، آلمان، سوئیس و شنژن به ترتیب ۱۰ بورس بزرگ جهان از نظر ارزش بازار سهام^(۴) بودند و در مجموع با ۴۴/۸ هزار میلیارد دلار حدود ۷۴/۶ درصد از ارزش بازار سهام بورس‌های عضو را در اختیار داشتند. ارزش بازار سهام بورس‌های عضو این فدراسیون طی سال ۲۰۱۳ نسبت به سال قبل ۱۷/۰ درصد افزایش داشت. در سال ۲۰۱۳، بورس‌های استانبول، کلمبیا و لیما بیشترین کاهش ارزش بازار را تجربه نمودند.

بیشترین ارزش معاملات سهام^(۵) در این سال به ترتیب به بورس‌های نیویورک، بتس آمریکا، نزدک، توکیو، شنژن، شانگهای، بتس اروپا، یورونکست اروپا، کانادا و آلمان تعلق

همچنین در سال مورد بررسی، برای تامین مالی طرح‌های بخش آب، برق، خط‌آهن و توسعه میادین گازی و نیروگاه‌ها ۴۰/۰ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت توسط شرکت‌های دولتی منتشر شد که ۴۹/۴ درصد آن معادل ۱۹/۸ هزار میلیارد ریال به فروش رسید.

در این سال معادل ۳۰ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتشر گردید که ۷۳/۱ درصد آن معادل ۲۱/۹ هزار میلیارد ریال به فروش رسید.

۱۸-۱۰- بررسی مقایسه‌ای بورس ایران و جهان^(۳)

براساس گزارش فدراسیون جهانی بورس‌ها^(۳)، نماگرهای عمده فعالیت بورس‌های عضو این فدراسیون

۱- به ترتیب ۴۰/۴ و ۲۰/۲ هزار میلیارد ریال از اوراق مشارکت منتشر شده و فروش رفته از محل قانون بودجه سال ۱۳۹۱ بوده است.

۲- در سال ۲۰۱۳، اطلاعات بورس تهران در گزارش فدراسیون جهانی بورس‌ها موجود نمی‌باشد.

۳- World Federation of Exchanges, Annual Report and Statistics, ۲۰۱۳

۴- market capitalization
۵- value of share trading

داشت که در مجموع با ۵۵/۶ هزار میلیارد دلار حدود ۸۳/۵ درصد از ارزش معاملات سهام بورس‌های عضو را در اختیار داشتند. ارزش معاملات بورس‌های عضو این فدراسیون طی سال ۲۰۱۳ نسبت به سال گذشته ۱۰/۹ درصد افزایش داشت. در این میان، بورس ابوظبی با ۲۶۳/۶ درصد افزایش بیشترین رشد ارزش معاملات نسبت به سال قبل را به خود اختصاص داد.

اگرچه شاخص‌های اصلی قیمت در هریک از بورس‌ها به روش متفاوتی محاسبه می‌شود، اما درصد تغییرات آنها می‌تواند نشان‌دهنده میانگین بازده بازار باشد. در سال ۲۰۱۳، به لحاظ شاخص قیمت و بازده (کل)، بورس ابوظبی و بوینس‌آیرس در میان اعضای این فدراسیون به ترتیب رتبه اول و دوم را به خود اختصاص دادند و نسبت به سال قبل ۶۳/۱ و ۶۱/۸ درصد افزایش یافتند.